

WYMAGANIA EDUKACYJNE I KRYTERIA OCENIANIA Z HISTORII DLA KLASY I

Dział programowy	Zakres wymagań				
	konieczne (dopuszczający)	podstawowe (dostateczny)	rozszerzające (dobry)	dopełniające (bardzo dobry)	wykraczające (celujący)
Dzieje najdawniejsze	Uczeń potrafi wymienić źródła wiedzy o początkach człowieka, wskazać kryteria człowieczeństwa, określić warunki życia, kulturę duchową homo sapiens.	Uczeń rozróżnia opracowania odnoszące się do przekazywania informacji o pierwszych cywilizacjach, wyjaśnia sposoby i etapy zasiedlania ziem Europy i Polski; uwzględnia koncepcje ewolucjonizmu i kreacjonizmu.	Porównuje źródła do pradziejów człowieka i jego życia, klasyfikuje źródła archeologiczne i inne.	Zna najważniejsze polskie ekspedycje archeologiczne i ich osiągnięcia oraz lokalne zbiory muzeum archeologicznego. Tworzy pierwsze prace historyczne, analizuje źródła.	Umie zaplanować pobyt w Muzeum Archeologicznym, obcować ze zbiorami dotyczącymi przeszłości.

<p>Starożytność</p> <p>a) Najstarsze cywilizacje Dalekim i Bliskim Wschodzie.</p>	<p>na</p> <p>Uczeń potrafi wyliczyć warunki osadnictwa w Dolinie Nilu, strukturę państwa faraona, rolę wierceń w Starożytnym Egipcie i państwach Wschodu, osiągnięcia Egipcjan, Palestyńczyków, Fenicjan w zakresie medycyny, matematyki, pisma.</p> <p>Zna znaczenie Biblii zarówno dla ówczesnego człowieka, jak i dla Żydów, pozycję Żydów w starożytności.</p>	<p>Wyjaśnia najważniejsze aspekty życia jednostki, grupy i rodziny w starożytności, kontaktów cywilizacyjnych, korzysta z rodzinnych źródeł przekazu, w tym z Biblii.</p>	<p>Doskonali umiejętność pracy z mapą i analizy mapy, atlasu, map konturowych, korzysta z różnych źródeł informacji.</p>	<p>Dokonuje interpretacji literatury pięknej i Biblii jako źródeł wiedzy o dziejach człowieka i religii; rozróżnia i ocenia różne formy sprawowania władzy poprzez despotyzm i monarchię.</p> <p>Umie ocenić i wykorzystać dorobek cywilizacyjny państw starożytnego wschodu, wartościuje życie ludzi i stosunki społeczne w czasach minionych i dniu dzisiejszym.</p>	
<p>b) Starożytna Grecja i Rzym</p>	<p>Definiuje rolę miast greckich, tworzenia się demokracji ateńskiej i jej twórców, dorobek kulturowy Hellady, rolę Aleksandra Macedońskiego, hellenizm, kolonizację grecką i jej wymiar europejski.</p>	<p>Interpretuje rozwój myśli filozoficznej i jej znaczenie dla współczesności, tworzenie się organizmów państwowych na ziemiach polskich. Zna źródła odnoszące się do roli państwa, jednostki, kultury cywilizacji śródziemnomorskich.</p>	<p>Rozróżnia, interpretuje i analizuje źródła informacji o dziejach cywilizacji śródziemnomorskich.</p>	<p>Potrafi wykonać plakat podsumowujący znaczenie prawa i państwa dla obywatela i jednostki w Grecji, selekcionuje fakty i dokonuje ocen komperatywnych.</p>	

	<p>Potrafi omówić kształtowanie się imperium rzymskiego, rolę armii i walk o władzę, narodziny religii chrześcijańskiej, rolę prowincji, kontakty z ziemiami polskimi.</p>	<p>Ilustruje i interpretuje osiągnięcia cywilizacyjne Cesarstwa Zachodniego i Wschodniego dla czasów ówczesnych i dzisiejszych, rozróżnia rodzaje prawa i nierówności społeczne.</p>	<p>Rozpoznaje różne źródła historyczne zarówno ikonograficzne jak i pamiętnikarstwo oraz biografii związane z dziejami cesarstwa rzymskiego.</p>	<p>Umie stosować różne metody analizy źródeł związanych z okresem cesarstwa rzymskiego, dokonywać ocen i posługiwać się pojęciami, pisać prace historyczne, rozwijać umiejętność gromadzenia informacji z różnych źródeł, np. Internetu</p>	
<p>Średniowiecze a) Wczesne średniowiecze od V do IX wieku</p>	<p>Potrafi wymienić etapy kształtowania się państwa Franków.</p> <p>Nazywa i definiuje za pomocą mapy plemiona słowiańskie na ziemiach polskich.</p> <p>Definiuje pojęcia: <i>monarchia patrymonialna, plemię, ród, wiec.</i></p>	<p>Wyjaśnia znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa przez plemiona germańskie dla rozwoju Kościoła w Europie Zachodniej.</p> <p>Interpretuje znaczenie odnowienia idei cesarstwa przez Karola Wielkiego.</p> <p>Ilustruje różnorodność oddziaływania pierwszych państw słowiańskich na ziemie polskie.</p>	<p>Potrafi dokonać klasyfikacji poszczególnych form i etapów rozwoju państwa Franków i monarchii Karola Wielkiego.</p> <p>Charakteryzuje podobieństwa i różnice między plemionami polskimi.</p>	<p>Potrafi ocenić i dowieść znaczenia wkładu Karola Wielkiego w budowanie tożsamości kulturowej wczesnośredniowiecznej Europy.</p>	

	<p>Wymienia i identyfikuje rodzaje własności ziem w okresie wczesnośredniowiecznym oraz wylicza podstawowe techniki rolne.</p> <p>Wymienia główne szlaki handlowe Europy.</p> <p>Umie podać charakterystyczne przykłady systemu lennego.</p>	<p>Rozróżnia systemy feudalne w Europie i ilustruje je przykładami.</p> <p>Wyjaśnia etapy przechodzenia do coraz bardziej złożonych technik produkcyjnych w gospodarce średniowiecznej.</p>	<p>Dokonuje charakterystyki poszczególnych grup społeczeństwa feudalnego Europy.</p> <p>Wyjaśnia strukturę organizacji kościelnej.</p> <p>Interpretuje źródła dotyczące hierarchii feudalnej.</p>	<p>Ocenia znaczenie duchowieństwa a szczególnie klasztorów w rozwoju kultury szkolnictwa i administracji państwowej. Dokonuje analizy wpływu poziomu feudalnego na rozwój gospodarczo - społeczny poszczególnych obszarów Europy.</p>	
<p>b) Rozkwit średniowiecza od IX do XIII wieku</p>	<p>Wymienia główne źródła związane z dziejami Polski wczesnopiastowskiej.</p> <p>Identyfikuje podstawowe etapy tworzenia się państwa polskiego w X - XIII wieku.</p> <p>Wymienia główne nurty w religii chrześcijańskiej.</p> <p>Zna przyczyny i skutki wypraw krzyżowych oraz zasady reform Kościoła w XI wieku.</p>	<p>Potrafi wyjaśnić znaczenie przyjęcia chrześcijaństwa przez Mieszka I.</p> <p>Interpretuje różne oceny roli władców piastowskich w ówczesnej Europie.</p> <p>Wyjaśnia zasadnicze przyczyny sporu między papieżem i cesarstwem.</p> <p>Rozróżnia sposoby kształtowania się monarchii narodowych w Europie na konkretnych przykładach.</p>	<p>Porównuje zakres władzy monarchy i stopień suwerenności państwa polskiego od X - XIII wieku.</p> <p>Charakteryzuje stosunki między państwem polskim a cesarstwem i papieżem od X do XIII wieku.</p> <p>Charakteryzuje poszczególne etapy rywalizacji papieża i cesarstwa o prymat w chrześcijańskiej Europie.</p> <p>Określa rolę Polski w sporze o inwestyturę.</p>	<p>Za pomocą źródeł historycznych potrafi dowieść słowności tezy o europejskim wymiarze zjazdu w Gnieźnie.</p> <p>Ocenia postawę i działania poszczególnych władców polskich.</p> <p>Ocenia skutki rywalizacji papieża i cesarstwa dla kształtu ówczesnej Europy. Na podstawie źródeł historycznych analizuje rolę i wpływ wybitnych postaci tego okresu na przebieg zjawisk i procesów historycznych tej epoki.</p>	

<p>c) „Jesień średniowiecza” od końca XIII do początku XVI wieku</p>	<p>Porównuje sytuację społeczno - polityczną Polski piastowskiej u progu zjednoczenia.</p> <p>Charakteryzuje zjednoczeniowe dążenia poszczególnych grup społecznych.</p> <p>Określa rolę duchowieństwa i możliwych w przemianach tej epoki.</p> <p>Wymienia i definiuje główne źródła konfliktów dynastycznych w Europie w XIV wieku.</p> <p>Potrafi wyliczyć główne elementy polityki wewnętrznej i zagranicznej Kazimierza Wielkiego.</p> <p>Potrafi wymienić i zdefiniować główne składniki uniwersalizmu kulturowego średniowiecznej Europy.</p> <p>Identyfikuje główne systemy filozoficzne Europy.</p>	<p>Wyjaśnia przyczyny rozbicia dzielnicowego.</p> <p>Rozróżnia drogi i sposoby jednoczenia ziem polskich stosowane przez poszczególnych monarchów piastowskich.</p> <p>Wymienia poszczególne etapy budowania państwa polskiego za Kazimierza Wielkiego w zakresie kultury polityki zagranicznej i wewnętrznej.</p> <p>Rozróżnia i ilustruje style romański i gotycki.</p> <p>Wyjaśnia znaczenie uniwersalizmu kultury średniowiecznej Europy.</p>	<p>Zna i definiuje rodzaje niebezpieczeństw grożących Polsce w okresie rozbicia dzielnicowego.</p> <p>Wymienia główne etapy jednoczenia się państwa polskiego.</p> <p>Potrafi porównać stan Królestwa Polskiego na początku i pod koniec panowania Kazimierza Wielkiego. Charakteryzuje poszczególne reformy wewnętrzne i zewnętrzne Kazimierza Wielkiego.</p> <p>Klasyfikuje i porównuje etapy rozwoju kultury średniowiecznej.</p>	<p>Ocenia działania poszczególnych postaci historycznych oraz grup społecznych w okresie rozbicia.</p> <p>Analizuje źródła historyczne, potrafi dowiedzieć, że panowanie Kazimierza Wielkiego było podstawą potęgi w późniejszych epokach.</p>	<p>Analizuje rozwój osadnictwa na prawie polskim i niemieckim miast i wsi w swoim regionie zamieszkania.</p>
--	--	---	--	--	--

	<p>Zna charakterystyczne cechy sztuki romańskiej i gotyckiej.</p> <p>Potrafi wymienić główne poglądy na temat roli papieża i soborów w Kościele.</p> <p>Wymienia i identyfikuje unie polsko - węgierskie i polsko - litewskie.</p> <p>Wylicza etapy konfliktu polsko - krzyżackiego w XV wieku.</p> <p>Zna główne akty prawne będące podstawą tworzenia się społeczeństwa stanowego.</p> <p>Potrafi zdefiniować nowożytną koncepcję człowieka i świata w odrodzeniu.</p>	<p>Wyjaśnia przyczyny, przebieg i skutki wielkiej schizmy w Kościele.</p> <p>Wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktu polsko - krzyżackiego.</p> <p>Rozróżnia zasady poszczególnych unii.</p> <p>Potrafi rozróżnić położenie prawne poszczególnych grup społecznych.</p> <p>Wyjaśnia znaczenie ideałów humanizmu i odrodzenia, genezę kryzysu monarchii stanowej</p>	<p>Potrafi scharakteryzować główne poglądy Jana Husa i określić, które z nich stały się przyczyną rozwoju ruchu huryckiego w Czechach.</p> <p>Potrafi skonstruować drzewo genealogiczne władców Polski wywodzących się z dynastii Andegawenów i Jagiellonów.</p> <p>Potrafi scharakteryzować i porównać poszczególne stany i wskazać akty prawne ich dotyczące.</p> <p>Potrafi porównać za pomocą źródeł historycznych systemy polityczne i społeczno - gospodarcze</p>	<p>Potrafi ocenić doniosłość przemian ideologicznych i religijnych w omawianym okresie i ich wpływ na kształtowanie się postaw moralnych u progu czasów nowożytnych.</p> <p>Analizuje wpływ powiązań dynastycznych w Europie na główne procesy zachodzące na kontynencie.</p> <p>Ocenia wpływ podziałów stanowych na rozwój społeczno - gospodarczy poszczególnych regionów Europy.</p> <p>Potrafi scharakteryzować ewolucję stosunków politycznych, gospodarczych</p>	
--	--	---	---	--	--

	<p>Wymienia przedstawicieli renesansu w Europie i w Rzeczypospolitej.</p> <p>Definiuje istotę analizmu w rozwoju gospodarczym Europy i podstawowe formy organizacyjne gospodarki towarowo - pieniężnej oraz folwarczno - pańszczyźnianej.</p>	<p>i narodzin monarchii absolutnej.</p> <p>Rozróżnia wzajemne uwarunkowania polityki Jagiellonów i Zakonu Krzyżackiego.</p>	<p>ówczesnej Europy i dokonać ich podstawowej analizy.</p>	<p>i kulturalnych okresu odrodzenia i humanizmu, szczególnie pod kątem związków przyczynowo - skutkowych.</p>	
--	---	---	--	---	--

Opracowała: Karina Jazgar
nauczycielka historii w ILO w Wągrowcu